

Egzaminuojamojo kodas _____

Privatinės teisės užduotis

2021 m. gegužės 14 d.

Ieškovas A. B. kreipėsi su ieškiniu į teismą, prašydamas pripažinti negaliojančiu nuo sudarymo momento 2018 m. liepos 12 d. paprastąjį neprotestuotą vekselį, kuriame įrašyta: „Pagal šį paprastąjį neprotestuotą vekselį iki 2019 m. liepos 12 d. privalome (privalau) sumokėti V. Z. du tūkstančius eurų“ ir notarės 2019 m. liepos 29 d. išduotą vykdomąjį įrašą.

Ieškovas nurodė, kad su atsakove V. Z. nuo 2016 m. rugpjūčio 16 d. iki 2018 m. gruodžio 10 d. dirbo vienoje įmonėje, buvo iš dalies pavaldus atsakovei, jų santykiai buvo konfliktiški. Jokio vekselio jis nepasirašęs ir pinigų iš atsakovės nesiskolinęs, nes neturėjo tokio poreikio. Gavęs atsakovės pranešimą su reikalavimu sumokėti 2000 Eur pagal vekselį, ieškovas kreipėsi į Marijampolės apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą, tačiau ikiteisminis tyrimas dėl dokumentų suklastojimo nutrauktas, nes paaiškėjo, kad parašas vekselyje yra jo. Ieškovas įsitikinęs, kad parašas išgautas apgaule, atsakovei įdedant vekselį pasirašyti tarp jam skirtų kitų dokumentų.

Atsakovė V. Z. su ieškiniu nesutiko. Nurodė, kad paskolino ieškovui 2000 Eur jo gydymosi reikmėms iš savo asmeninių santaupų ir paskolos teisinius santykius įformino vekseliu.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kuo ypatingas vekselis, kaip civilinių teisių objektas? Kokio pobūdžio prieštaravimus vekselio davėjas gali reikšti vekselio turėtojui? Ar nagrinėjamoje byloje ieškovas gali ginčyti vekselį įrodinėdamas apgaule, kaip bendrąjį sandorio negaliojimo pagrindą? Kodėl?
2. Kaip turėtų būti paskirstyta įrodinėjimo našta nagrinėjamoje byloje? Ar atsakovė turėtų įrodyti, kad suteikė paskolą ieškovui, o ieškovas ją gavo? Ar priešingai – ieškovas turėtų įrodyti, kad nebuvo pagrindo vekseliui išduoti arba kad tas pagrindas negalioja? Kodėl?
3. Kaip turėtų būti paskirstyta įrodinėjimo našta tuo atveju, jei atsakovė, pasibaigus įstatyme nustatytiems terminams pateikti vekselį apmokėti, kreiptųsi į teismą dėl skolos pagal vekselį priteisimo iš ieškovo? Kodėl?

Egzaminuojamojo kodas _____
Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis
2021 m. gegužės 14 d.

Kaltinamajam A.A. buvo pareikštas kaltinimas, kad jis 10 metų tyčia sistemingai stambiu mastu, versliškai vertėsi neteisėta draudžiama individualia daugkartinio pinigų skolinimo fiziniams asmenims finansine veikla (iš viso suteikta paskolų 25 fiziniams asmenims, kai kuriems ne vieną kartą), gavo iš šios veiklos pastovias pajamas - ne mažiau kaip 60 235 eurus, bei tokiu būdu išvengė mokesčių - nesumokėjo valstybės biudžetui gyventojų pajamų mokesčio, valstybinio socialinio draudimo įmokų, privalomų sveikatos draudimo įmokų, padarydamas valstybės biudžetui bendrą 13 151,26 eur turtinę žalą, t. y. kaltinamas padaręs nusikaltimą, numatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 202 straipsnio 2 dalyje.

Prokuroras nurodė, kad Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 3 str. 1 - 3 d. numatančios, kad skolinimas yra priskiriamas prie finansinių paslaugų ir kad teikti licencines finansines paslaugas be licencijos yra draudžiama, Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo 22 str. 1 d., numatanti, kad „Teisė verstis vartojimo kreditų teikimo veikla asmuo turi tik tada, kai Tarnyba įrašo jį į viešąjį vartojimo kredito davėjų sąrašą. Teisės verstis vartojimo kreditų teikimo veikla neturi fiziniai asmenys“, įrodo, kad tokia veikla fiziniam asmeniui yra draudžiama. Be to, nors BK 202 straipsnio 2 dalis nereikalauja nustatyti nei stambaus masto, nei versliškumo, pažymėtina, kad 10 metų ši veikla buvo pagrindinis kaltinamojo pragyvenimo šaltinis, t. y. jis vertėsi skolinimo veikla versliškai.

Prokuroras taip pat prašė taikyti turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) ir išplėstinį turto konfiskavimą (BK 72-3 straipsnis), t.y. konfiskuoti pas kaltinamąjį kratos metu rastus 15 000 Eur, kaip nusikalstamos veikos rezultata, ir jo butą, nes atlikus finansinį tyrimą, buvo nustatyta, kad teisėtomis pajamomis jis buto įsigyti negalėjo.

Gynyba teisme nurodė, kad pagal BK 202 straipsnio 2 dalį vertimasis ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla yra pripažįstamas neteisėtu, kai verčiamasi tokiomis ūkinės, komercinės, finansinės ar profesinės veiklos rūšimis, kuriomis apskritai draudžiama verstis Lietuvoje ir užsiimti šiomis veiklos rūšimis nei licencijos, nei kitokie leidimai neišduodami. Toliau, teigdamas, kad skolinti pinigus fiziniams asmenims (draugams, kaimynams), Lietuvoje nedraudžiama, gynėjas paprašė teismo išteisinti kaltinamąjį, nes įrodyta, kad jis vertėsi draudžiama veikla.

Pasak gynybos, jei teismas nutars, kad byloje yra įrodyta, kad kaltinamasis suteikdavo paskolas ir už tai gaudavo palūkanas, prašo išteisinti kaltinamąjį kitu pagrindu – kad nepadaryta nusikalstama veika, o galimai padarytas administracinis teisės nusižengimas, numatytas ANK 127 straipsnio 1 dalyje, nes byloje nėra duomenų apie stambų tokios veiklos mastą (kaltinamasis pagal kaltinimą vidutiniškai per metus niekaip negaudavo didesnės nei 500 MGL sumos).

Konfiskavimo ir išplėstinio konfiskavimo klausimas, gynybos nuomone, iš viso negali būti svarstomas, nes nenustatyta, kad kratos metu rasti pinigai yra nusikalstamos veikos rezultatas, o butas įgytas sutaupytais kaltinamojo ir jo artimųjų lėšomis. BK 72-3 straipsnis apskritai yra skirtas turtui, įgytam iš organizuoto nusikalstamumo ir kitų sunkių nusikaltimų, konfiskuoti.

Teismas, išnagrinėjęs bylą ir išėjęs priimti sprendimo, priėjo išvados, kad pagal byloje nustatytas aplinkybes veika turi būti kvalifikuojama pagal BK 202 straipsnio 1 dalį, o ne pagal BK 202 straipsnio 2 dalį.

Motyvuotai atsakykite:

1. Aptarkite BK 202 straipsnio 1 ir 2 dalyje numatytas nusikalstamos veikos sudėčių objektyviuosius požymius. Kaip aiškinama draudžiama veikla (BK 202 straipsnio 2 dalyje numatytos veikos požymis)? Ar inkriminuojant BK 202 straipsnio 2 dalyje numatytą veiką, būtina įrodinėti „stambų veiklos mastą“ arba „versliškumą“? Aptarkite BK 202 straipsnyje numatytas nusikalstamos veikos ir ANK 127 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo santyki. Kvalifikuokite veiką.
2. Nurodykite galimus turto konfiskavimo ir išplėstinio konfiskavimo taikymo šioje situacijoje teisinius ir faktinius pagrindus.
3. Ar teismas turi procesinę galimybę šioje situacijoje priimti apkaltinamąjį nuosprendį pagal BK 202 straipsnio 1 dalį? Kokia tvarka jis tai gali padaryti (nurodykite BPK nuostatas ir jų taikymo galimybes)?